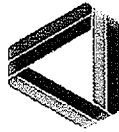

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/2388
komudagur 18.5.2010

FÉLAG FRAMHALDSSKÓLAKENNARA
Laufásvegi 81, 101 Reykjavík Sími 595 1111
ff@ki.is www.ki.is

Reykjavík, 17. maí 2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
B.t. menntamálanefndar

Umsögn Félags framhaldsskólakennara, Kennarasambandi Íslands, um þskj. 969 – 578. mál. Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 92/2008, um framhaldsskóla (skipuiag skólastarfs o.fl.)

Inngangur

Félag framhaldsskólakennara hefur frá því að efnahagshrunið átti sér stað haustið 2008 lagt mikla áherslu á við menntamálaráðherra að endurskoða þurfi gildistökuákvæði framhaldsskólalaganna sem gera ráð fyrir fullri framkvæmd haustið 2011 vegna niðurskurðar á fjárveitingum til framhaldsskóla og aðstæðna á vinnumarkaði. Efni kjarasamninga KÍ/framhaldsskóla og ríkis tengist beint inntaki og framkvæmd laganna. Hér er átt við fimm daga lengingu skólaársins, breytingar á kennslu- og prófadögum og nýtt einingakerfi. KÍ/framhaldsskóli og ríki frestuðu kjarasamningum um efni laganna um ótiltekinn tíma vegna efnahagsaðstæðna vorið 2009 með sérstakri bókun og hafa engar aðrar ákvarðanir samningsaðila komið í stað hennar. Var bókunin gerð með vitund og vilja menntamálaráðherra. Heildarsamflot og stöðugleikasáttmáli á vinnumarkaði gera heldur ekki ráð fyrir samningagerð einstakra hópa um sín sérmál. Frumvarpið er því löngu tímabær aðgerð að mati félagsins.

Félagið vill síðan benda á eftirfarandi atriði í sambandi við efni frumvarpsins:

1. Vandaður og faglegur undirbúningur skiptir höfuðmáli ef ráðist verður í sameiningu framhaldsskóla með beitingu þeirrar heimildar sem kemur fram í 1. gr. frumvarpsins. Framkvæmdin má hvorki leiða til verri aðstöðu og möguleika nemenda til skólagöngu og námsvistar en nú er né til sóunar á þekkingu og mannauði. Minnt er einnig á markmið í stöðugleikasáttmála um að varðveita störf eins og kostur er.

2. Þrátt fyrir að frumvarpið geri ráð fyrir því að framhaldsskólum verði veitt svigrúm til upptöku nýrra námsbrauta til 1. ágúst 2015 er þeim möguleika haldið „opnum að skólar innleiði nýtt nám eins og þegar er hafið í nokkrum skólum“, sbr. greinargerðin með frumvarpinu. Félagið bendir á að nú starfa tveir framhaldsskólar (Kvennaskólinn og Framhaldsskólinn í Mosfellsbæ) sem tilraunaskólar um framkvæmd framhaldsskólalaga samkvæmt heimild menntamálaráðherra og fengu skólarnir sérstakar fjárveitingar í þessu skyni. Gerðir voru sérstakir kjarasamningar þar sem skólarnir fengu heimild til að lengja skólaárið um fimm daga og að breyta fyrirkomulagi kennslu- og prófadaga. Ekki var hróflað við núverandi mati á vinnu nemenda og vinnutímaskilgreiningum kennara en mögulega koma þessi mál til með að verða skoðuð í samstarfi félagsins, skólameistara og ráðuneyta. Félagið bendir á að ef fleiri skólar fá heimild til að gerast tilraunaskólar um framkvæmd laganna þurfa stjórnvöld að hugsa fyrir sérstöku fjármagni til þessa vegna nauðsynlegrar kjarasamningsgerðar. Tilraunasamningar sem hafa verið gerðir mynda að mati félagsins tiltekin lágmark í mögulegri samningsgerð við fleiri tilraunaskóla. Félagið telur samt sem áður mjög varhugavert að gefa undir fótinn með það í greinargerð frumvarpsins að fjölga mögulega tilraunaskólunum á sama tíma og kreppa og niðurskurður ríkir í hinu opinbera menntakerfi.

3. Félagið gerði fyrir nokkru könnun meðal skólameistara framhaldsskóla um áhrif niðurskurðar á fjárframlögum á hag nemenda og á skólastarfið. Var þátttaka í könnuninni mjög góð. Niðurstöðurnar sýna minni þjónustu við nemendur, s.s. í umsjón, við nemendur af erlendum uppruna, í forvarnarstarfi, félagsmálum nemenda, í erlendum samskiptum og í margskonar faglegu starfi. Mikill niðurskurður hefur átt sér stað á námsframboði skólanna og námshópar fara stækkandi sem felur í sér að minni tími er til að sinna hverjum nemanda. Flestir skólameistarar voru á því að reynt væri í lengstu lög að skera ekki niður í stoðþjónustu við nemendur, s.s. ráðgjöf. Skólameistarar voru almennt sammála um að brotthvarf frá námi væri ekki meira en verið hafi. Um önnur áhrif efnahagskreppunnar á líðan og hag nemenda sögðu fleiri að ljóst væri að fleiri nemendur en áður byggju við erfiðar aðstæður heima og að nemendum sem líði illa hafi fjölgað. Einn skólameistari komst svo að orði: „Efnahagskreppan er farin að hafa áhrif á nemendur, bæði félagslega og fjárhagslega. Fleiri nemendur hafa verið bókalausir nú í upphafi annar en við höfum áður heyrt af. Þá eru fleiri mál sem koma inn á borð námsráðgjafa vegna þunglyndis og kvíða nemenda sem rekja má til efnahagsástands heimilanna. Bæta má við að nemendur hafa t.d. miklar áhyggjur af atvinnumálum foreldra sinna, atvinnuleysi í mörgum tilfellum eða yfirvofandi hættu á atvinnumissi. Einnig eru dæmi þess að foreldrar þurfi að sækja atvinnu langt að og það hefur áhrif á líðan nemendanna og stöðu fjölskyldunnar.“ Í könnuninni var líka spurt um hvort skólarnir hefðu hrundið af stað einhverjum sérstökum ráðstöfunum til að bregðast við ákvæðum

framhaldsskólalaganna um fræðsluskyldu. Svo til flestir skólameistarar greindu frá ráðstöfunum um að nemendur yngri en 18 ára væru forgangshópur við innritun, margir nefndu að þegar kæmi að viðvörunum eða brottvikningu vegna fjarvista væri farið gætilega og reynt að halda þeim í skólunum. Þá voru nefnd mætingateymi og endurskoðun á vinnulagi þeirra sem halda utan um nemendamál, samskipti við foreldra, stofnun foreldrafélaga og auknar kröfur til félagslífs nemenda. Nokkrir nefndu líka ríkari skyldur við nemendur sem byggju í nágrenni skólans. Mjög fáir nefndu hins vegar að verið væri að undirbúa nýtt námsfyrirkomulag sem myndi henta betur breiðari hópi nemenda eins og hugsun framhaldsskólalaganna um fræðsluskyldu og framhaldsskólapróf gerir ráð fyrir.

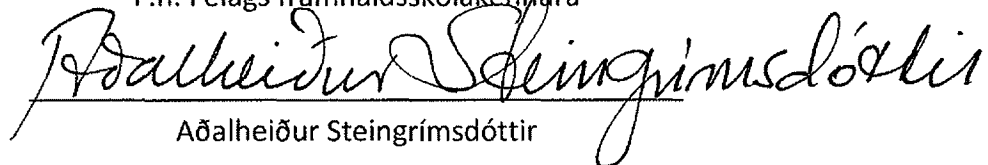
4. Frumvarpið sýnir glögg að ekki verða til fjármunir til að framkvæma mikilvæg umbótaákvæði laganna sem miða að því að gera framhaldsskólann raunverulega fyrir alla og að fjölga þeim sem útskrifast með lokapróf úr framhaldsskóla. Félagið telur að móta þurfi tímasetta áætlun um endurheimt þess sem tekið hefur verið brott vegna samdráttaraðgerða og almennt um tímaramma fyrir umbótaáform laganna. Hér er t.d. átt við aðgerðir til draga úr skilum milli skólastiga, lögbundna og aukna ábyrgð stjórnvalda á skólagöngu framhaldsskólanema allt að 18 ára aldri, aðgerðir til að auka fjölbreytni náms og námsframboðs, ráðstafanir til þess að draga úr brottfalli og aðgerðir til að auka velferð nemenda og bæta þjónustu við þá – ekki síst við þá sem standa höllum fæti.

Lokaorð

Niðurstöðurnar úr könnuninni sem er gerð að umræðuefni í 3. lið umsagnarinnar sýna að mati félagsins mikið bakslag í getu skólanna til að halda uppi lögbundnu skólastarfi og eru þeir í raun verr staddir en fyrir setningu framhaldsskólalaganna vorið 2008. Það þarf að slaka á niðurskurðarkröfunni til framhaldsskólanna til að verja skólagöngu og námsvist ungmenna á framhaldsskólaaldri fyrir frekari áföllum en orðin eru.

Virðingarfyllt

F.h. Félags framhaldsskólakennara

Aðalheiður Steingrimsdóttir